

Majtényi Erik 1922—1982

Néhány hete még közelgő hatvanadik születésnapjára szerveztük a pályaképet is megrajzoló, köszöntő írást. Nagy sikerű önéletrajzi művének (Hajóharang a Hold utcában) magyarországi kiadása után válogatott verseinek gyűjteményét is ígérte a Magvető, s ez jó alkalomnak látszott az életmű egészét mérlegelő és értékelő tanulmány közlésére. Am Pomogáts Bélának, kit a születésnapjára köszöntő megírására kérünk, búcsúztatót kellett mondania 1982. január 25-én, a bukaresti temetőben.

Pedig sokan készültek a hatvanéves író ünneplésére, mert nagyon sokan szerették őt. Aki csak rövid időt töltött vele, az is azonnal személyisége búvkörébe került. Ezt a — Páskándi Géza szavaival szólva — „gyermekien áttetsző embert” szüntelenül a derű lengte körül, a legkomorabb helyzeteken is átlendítő humor. Szüksége is volt Majtényi Eriknek ezekre az előnyös emberi tulajdonságokra. Mert mi mindent élt ő át például 1941 és 1946 között! Őt év kaszányákban, fogházakban és internáló táborokban telt el. A fiatal katonaszökevény a kommunisták között valóban antifasiszta lett,

de 1944. augusztus 23. után ugyanazok minősítették fasisztának, akiktől korábban mint antifasiszta kapta a pofonokat. Kelet-európai abszurd — mondhatnánk. S eme kalandregénybe illő őt év után jött egy olyan évtized, mely — sok pozitívuma ellenére is — megintcsak számtalan képtelenséggel szolgált az értelmes és szép emberi tevékenység lehetősége. Huszonhat évesen már az Ifjúmunkás főszerkesztője, s annyi megpróbáltatás után úgy érezte, hogy végre nem kiszolgáltatott. Nagyon hitt, mert hinni akart valamiben. „Félreértett elkötelezettség” — olvashatjuk Kántor Lajos és Láng Gusztáv irodalomtörténetében. Természetes, hogy az agitatív líra buktatóival és saját 50-es évekbeli szerepével Majtényinak is szembe kellett néznie. Az 1957-es Búcsú az ódáktól című kötet ennek a viaskodásnak a kezdetét jelzi.

Rengeteget írt Majtényi Erik, termékenysége a Szemlér Ferencéhez fogható. Mégis, amikor 1980-ban az Igaz Szóban Gálfalvi György kérdéseire válaszolt, Arany Jánost idézte: „Mily témerdek munka várt még...! / Mily kevés, amit beválték...” Ha kedvezőbb a sors, a történelem, a Majtényi-életmű bizonyára még több jó művel gazdagabb. Az utóbbi két évtizedben azonban Majtényi Erik lírája és prózája így is a romániai magyar irodalom megkerülhetetlen értékei közé került.

OLASZ SÁNDOR

Szerkesztői asztal

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Irodalmi Választmánya és Csongrád megyei Szervezete, valamint a JATE II. sz. Magyar Irodalomtörténeti Tanszéke háromnapos ülést rendezett Szegeden a szomszédos szocialista or-

szágok mai irodalmáról. A konferencián elhangzott előadások szövegét lapunk következő, áprilisi számában közöljük, ugyanitt ismertetést adunk a tanácskozás harmadik napján rendezett kerekasztal-beszélgetésről.